

Duurzaam personenvervoer over water (incl. recreatievaart)

Naam type maatregel	Duurzaam personenvervoer over water (incl. recreatievaart)
Omschrijving van het type maatregel	
Algemene beschrijving en definitie type maatregel	Deze maatregel betreft regionale plannen voor de verduurzaming van het personenvervoer over water inclusief de recreatievaart. Binnen bepaalde gebieden, zoals stadscentra of natuurgebieden, kunnen emissiezones ingevoerd worden voor duurzame personen- en recreatievaart. Daarnaast kunnen overheden aansturen op duurzaam inkopen op duurzame vaartuigen. Duurzame recreatievaart richt zich enerzijds op zeilboten en - schepen en anderzijds op boten met een ZE-aandrijving. Dit kunnen ZE-aandrijvingen zijn of hybride schepen met een range extender. Een voorbeeld van het verduurzamen van recreatievaart zijn de grachten in Amsterdam, waar er vanaf 2025 alleen nog emissievrij gevaren mag worden en in 2030 op het Amsterdamse binnenwater (Gemeente Amsterdam, 2020)
Maatregelen die hieronder vallen	Duurzaam inkopen, duurzaam concessiebeleid, milieuzone vaarwegen
Indicatie invoeringstermijn	Het inkopen van duurzame vaartuigen voor publieke vervoersdiensten kunnen enkele jaren in beslag nemen. Eerst moet er gekeken worden of er duurzame alternatieven zijn voor de gebruikte vaartuigen en dient er gekeken te worden naar de huidige planning van vlootvervangning. Dit kan 5 tot 10 jaar duren. Emissiezones voor recreatievaart kunnen binnen 5 jaar ingesteld worden, al dient hier wel voldoende maatschappelijk draagvlak te zijn. Uit een nulmeting van de gemeente Amsterdam blijkt 76% van de passagiersvaartuigen al uitstootvrij vaart, tegen 5% van de pleziervaartuigen (Gemeente Amsterdam, 2021). Er is geen verplichte registratie voor recreatieboten die gesloopt worden. Echter kan aangenomen worden dat er de komende decennia meer recreatieboten zullen worden gesloopt dan nieuw verkocht, mede door vergrijzing (Waterrecreatie Advies, 2016).
Indicatie zichtbaarheid effecten	Reductie in CO ₂ . Verbeterde leefomgeving, vooral in stadscentra, wegens reductie in luchtvervuilende emissies en geluid. Daarbij verlaagde kans op verontreiniging van waterwegen en kanalen. Vergrote vraag naar duurzame energie en laadstations.
Categorie	
Thema	2. Elektrisch vervoer en beprijzing.
Type	ZE personenvervoer
Trias Mobilica	Verschonen
Gebiedstypologie	
Randvoorwaarden voor slagen	Duurzaam inkopen of ZE concessiebeleid op publieke vaardiensten. Ook overeenstemming met belangenpartijen voor het toepassen van regionale emissieregels op recreatievaart. Eventuele subsidies voor het overstappen naar duurzame (aandrijving van) vaartuigen en duurzame pleziervaart.
Metropolitaan	+

Stedelijk	+	Nederland als waterland heeft veel gebieden waar personenvervoer en recreatievaart over water voorkomt. In metropolitane gebieden worden OV-verbindingen over water gebruikt om personen te vervoeren naar andere steden of wijken, zoals de Waterbus in Rotterdam en veerponten in Amsterdam. Recreatievaart speelt zich, behalve in enkele historische centra, voornamelijk af in landelijke gebieden. Het effect van de maatregelen is daarom lager in stedelijke gebieden.
Landelijk	+	

Emissiereductie

Effect op CO ₂	12 ± 9 kton CO ₂
Toelichting op rekenmethodiek	Het percentage van het personenvervoer over water (inc. recreatievaart) dat in 2030 ZE kan zijn is geschat op 20%. Voor de vaartuigen die in 2030 niet Zero-Emissie zijn is een efficiëntieverbetering van 5% aangenomen.

Overige effecten

Effect op de vraag naar duurzame energie (i.r.t. RES)	++	Grote ZE-vaartuigen vragen veel duurzame energie. Dit gebeurt middels een directe aansluiting met walstroom als het vaartuig over een accupakket beschikt. Voor pleziervaart worden er laadpalen geplaatst aan de kade, zoals in Amsterdam waar volgens de nota in 2020 zo'n 50 tot 100 laadpalen geplaatst zouden worden in de buitengebieden (Gemeente Amsterdam, 2020). Kleine boten met elektrische buitenboord motoren hebben accupakketten die eigenaren mee naar huis kunnen nemen om daar op te laden.
Leefomgeving	++	De meeste recreatievaart speelt zich af of in metropolitane stadscentra of in landelijke (natuur)gebieden. Vooral hier zal de leefomgeving toenemen doordat er minder luchtvervuiling en minder geluid zal worden uitgestoten.
Bereikbaarheid	0	De bereikbaarheid verandert niet door het instellen van een milieuzone voor personenvervoer en recreatievaart.
Verkeersveiligheid	0	De verkeersveiligheid verandert niet door het instellen van een milieuzone voor personenvervoer en recreatievaart.
Geluid	++	Het geluid neemt af door ZE vaartuigen, wat vooral in stadscentra en natuurgebieden voor een betere leefomgeving zorgt.

Verantwoordelijkheid

Bestuurlijk	Gemeente en provincie
Verantwoordelijkheden	In de implementatiefase expliciet en passend maken van maatregelen (bv. prikkel via belasting/ toegangsbeperking, opstellen implementatiestrategie, laadpunten walstroom vaststellen inc. verantwoordelijkheden) + juridisch correct formuleren van eisen en toets op uitvoerbaarheid eisen uitvoeren concessiebeheerders. In de uitvoeringsfase toezicht houden op naleving maatregel (d.m.v. aanspreken, uitdelen boetes), mogelijk uitvraag doen en begeleiden aan leveranciers + operators laadpunten walstroom.
Partners/Stakeholders	Vervoerders, concessiehouders, exploitanten van personenvervoer over water

(Implementatie-) kosten (€ / CO₂ reductie)

Overheid (impl.kosten)	€€€	Investerings in nieuwe vaartuigen zijn relatief hoog, aangezien de huidige vloot vervangen moet worden, welke vaak een lange levensduur hebben. Richting 2030 is de verwachting dat de kosten gedaald zijn door de autonome ontwikkeling in ZE technologie en het aanbod van ZE vaartuigen.
Nationale kosten	€€€	
Kosten eindgebruiker	€	

Overig

Mogelijke maatschappelijke baten Verbeterde leefomgeving; Reductie in luchtvervuilende emissies en in geluid.

Mogelijke maatschappelijk kosten Overstap voor recreatievaart naar emissievrije vaartuigen/aandrijving.

Overige aandachtspunten Geen.

Bronnen

(Gemeente Amsterdam, 2020); (Waterrecreatie Advies, 2016)

0 = geen tot verwaarloosbaar effect; **+** = positief effect; **++** hoog positief effect; **+++** zeer hoog positief effect;

€ = <0 €/ton CO₂ reductie; **€€** = 0-10 €/ton CO₂ reductie; **€€€** = 10-100 €/ton CO₂ reductie; **€€€€** = >100 €/ton CO₂ reductie